

Posudek diplomové práce

Autor: Bc. Zuzana Vrabcová

Název práce: Dálnice a společnost: Možnosti použití MCA k hodnocení společenských dopadů dopravní infrastruktury. Případová studie R35 v úseku Turnov-Úlibice

Bc. Zuzana Vrabcová se ve své diplomové práci věnuje aktuálnímu a společensky velice významnému tématu dopadů dopravní komunikace dálničního typu na společnost a životní prostředí. Vzhledem k tomu, že vláda ČR plánuje v následujících několika letech vydat velké částky na investiční projekty do budování dálnic a rychlostních silnic (viz. DP str. 28–29), je diskuse k metodice analýz společenských dopadů silniční infrastruktury více než aktuální. Úroveň analýz podporujících výstavbu určitých variant dopravních komunikací, s kterými se lze setkat v praxi, bývá bohužel – a předkládaná DP to jen potvrzuje – ne vždy vysoká, použitá metodika v nich často není dostatečně popsána nebo záměrně popsána tak, aby byla čtenáři obtížně srozumitelná, někdy bývají výsledky zmanipulované. I z tohoto důvodu považuji za nutné používanou metodiku a jednotlivé parametry diskutovat a upozorňovat na slabiny používaných metod a nezbytnou obezřetnost při interpretaci výsledků.

Diplomová práce představuje případovou studii hodnocení tří možných variant výstavby R35 v úseku Turnov-Úlibice. Cílem práce je analyzovat tyto tři varianty s využitím multikriteriální analýzy (dále MCA) a zároveň porovnat výsledky vlastní MCA s výsledky „oficiální“ studie Doplnění SEA o posouzení vlivů konceptu územního plánu velkého územního celku Libereckého kraje, ve které byla jako hlavní analytický nástroj použita právě multikriteriální analýza.

Celá práce o rozsahu 154 stran a s velkou řadou příloh je členěna do tří hlavních částí, které na sebe logicky navazují. Po úvodním seznámení s problematikou a motivací autorky pro výběr zvoleného tématu, popisu cíle a struktury práce následuje druhá část věnovaná teoretickým přístupům k hodnocení dopadů dopravních projektů na společnost a životní prostředí. Tato část popisuje jednotlivé metody společenského hodnocení, přičemž se detailněji věnuje především MCA, která představuje hlavní metodu použitou ve vlastní praktické části. Autorka v této části shrnuje i výsledky své rešeršní činnosti, kdy se snažila sesbírat a diskutovat metodiku a závěry z dostupných studií MCA aplikovaných na společenské hodnocení dopadů dopravních projektů.

Stěžejní třetí – praktická – část představuje popis vlastní použité metodiky při aplikaci MCA na případovou studii (autorka se postupně detailně věnuje všem šesti zvoleným kritériím), vlastní výsledky MCA a porovnání těchto výsledků s výše zmíněnou „oficiální“ MCA. Autorka diskutuje rozdílné výsledky vlastní a „oficiální“ MCA a přináší vlastní návrh pro optimální variantu R35 ve zkoumaném úseku na základě výsledků MCA a dalších analýz.

Diplomová práce představuje kvalitní práci s daty při práci rešeršní i vlastních analýzách. U všech šesti zkoumaných kritérií autorka navrhuje vlastní metodiku, která je přizpůsobena zkoumané problematice a dostupnosti dat. Jako velmi přínosné hodnotím zvláště kritérium č. 2 „Technická náročnost“, které je i přes autorčino humanitní vzdělání zpracováno velmi detailně a kvalitně, a dále zařazení kritéria č. 6 „Estetické kritérium“ do analýzy. I když se estetická dimenze dopravních staveb diskutuje na teoretické úrovni (bohužel však především v zahraničí, v ČR se této problematice podle mých znalostí nikdo nevěnuje), v praxi se při společenském hodnocení staveb toto kritérium nepoužívá. Autorka ve své práci uvádí důvody

pro zahrnutí tohoto kritéria do analýz a navrhuje vlastní metodiku pro operacionalizaci tohoto kritéria v rámci MCA.

Pro výpočet vah kritérií v MCA autorka použila dvou metod – metodu párového porovnání a metodu známkovací. Obě tyto metody vyžadují data, která lze získat s využitím dotazníkového šetření. Mezi respondenty tohoto šetření autorka zahrнула kromě odborníků na dopravu a životní prostředí také do problematiky výstavby R35 zainteresovanou i nezainteresovanou laickou veřejnost a získala tak data od relativně velké skupiny 114 osob. Ke stanovení vah autorka použila sociologických metod (tvorbu a testování dotazníku, sběr dat a jejich vyhodnocení). Data zpracovává v programu Microsoft Excel.

Jako velmi zdařilou a důležitou část práce považuji citlivostní analýzu, ve které autorka analyzuje a diskutuje dopady jednotlivých parametrů na výsledky analýzy. Citlivostní analýza ukazuje, že výsledky je vždy třeba interpretovat opatrně s vysvětlením omezení, která se za použitou metodou skrývají. Proto by se citlivostní analýza měla stát nezbytnou součástí takovýchto analýz.

Autorka diplomové práce použila širokou řadu ekonomicko-technických i základních statistických postupů, byla schopna pracovat s dostupnou technickou, ekonomickou a ekologickou literaturou. Diplomantka se odkazuje na řadu domácích i zahraničních pramenů, hojně cituje, má rozsáhlý poznámkový aparát a velkou řadu dokumentačních barevných příloh. Zuzana Vrabcová přesvědčivě ukázala, že umí pracovat s prameny, zorientovat se v širokém tématu a tyto teoretické znalosti aplikovat na vlastní technicko-ekonomické analýzy a dojít k dostatečně vyargumentovaným závěrům.

Také po formální stránce je předkládaná diplomová práce zdařilá, doplněná o řadu přehledných tabulek a barevné přílohy. Nechybí seznam zkratk, tabulek a příloh, klíčová slova a abstrakt. Práce je psaná čtivým jazykem.

Celkově práci hodnotím jako způsobilou k ústní obhajobě a navrhuji bodové hodnocení v rozsahu **17 – 20 bodů**, což odpovídá známce **výborně**.

V Praze dne 17. 3. 2008

Ing. Mgr. Hana Brůhová-Foltýnová, Ph.D.
vedoucí diplomové práce